

Stor risiko for, at der ikke kommer nogen bud på Energiø Bornholm

- Energistyrelsens seneste rentabilitetsanalyse for Energiø Bornholm viser et forventet støttebehov på 31,5 mia. kr. Politikerne har dog kun vedtaget et støtteloft på 17,6 mia. kr. Der er altså en forskel mellem støtteloftet og det forventede støttebehov på 13,9 mia. kr.
- Hvis opstillerne skal se en forretning i at byde på Energiø Bornholm, kræver det, at kombinationen af indtægter og støtte er tilstrækkeligt høj til at dække omkostningerne og opstillernes afkastkrav. Ellers risikerer man, at der ikke kommer nogen bud.
- Energistyrelsen forventer, at projektet genererer 87 mia. kr. i indtægter til opstillerne over projektets levetid.
- Denne analyse viser, at opstillernes forventning til indtægter på Energiø Bornholm skal være mere optimistiske end Energistyrelsens, for at det er attraktivt at byde med det nuværende støtteloft: 19,4 pct. højere.
- Det svarer til, at de skal forvente at kunne tjene 16,9 mia. kr. mere over projektets levetid for at opveje de 13,9 mia. kr. i manglende støtte.
- Der er altså stor risiko for, at der ikke kommer nogen bud på projektet. Opfordringen er derfor klar: Drop projektet inden regningen løber løbsk.

1. Hvordan kan Energiø Bornholm undgå statsstøtte?

EØB har et forventet støttebehov på 31,5 mia. kr.

Energiø Bornholm blev vedtaget som en del af Klimaaftalen i 2020. Projektet skulle oprindeligt være rentabelt, men den forudsætning er siden blevet droppet, og Energistyrelsens seneste beregninger viser samfundsøkonomisk underskud samt et forventet støttebehov på 31,5 mia. kr.¹

Politikerne har vedtaget et støtteloft på 17,6 mia. kr.

Aftaleparterne har dog sidenhen vedtaget et støtteloft på 17,6 mia. kr., svarende til støttebehovet for kablet til Sjælland, elteknisk udstyr og øgede miljøkrav. Der er således på nuværende tidspunkt en forskel mellem Energistyrelsens forventede støttebehov og det politisk fastsatte støtteloft på 13,9 mia. kr.

Trods mankoen er dele af projektet sendt i udbud

Trods den manglende finansiering på knap 14 mia. kr. er store dele af projektet allerede sendt i udbud. Det er problematisk, fordi projektet udbydes i en række deludbud, og først efter sidste deludbud afgøres det, om projektet kan realiseres inden for støtteloftet eller ej. Det medfører en risiko for at indgå en lang række kontrakter, der selvfølgelig ikke er gratis at komme ud af, hvis projektet som forventet af Energistyrelsen ikke kan realiseres inden for den politisk fastsatte støtteramme.

Indtægter og omkostninger skal balancere

Energistyrelsen forventer, at de samlede indtægter fra salg af el løber op i 87 mia. kr. over projektets levetid. Styrelsens vurdering er dog, at det ikke er nok til at dække kombinationen af omkostningerne og opstillernes afkastkrav. Energistyrelsen vurderer derfor, at projektet kræver de fremtaltede 31,5 mia. kr. i støtte. Det betyder, at politikerne formentlig ikke har afsat støttekrone nok til projektet. Hvis opstillerne alligevel vil byde, må det være, fordi de har højere forventning til indtægterne end Energistyrelsen. Ellers er projektet ikke attraktivt at byde på med det nuværende støtteloft på 17,6 mia. kr.

Vi beregner, hvordan støtteloftet kan overholdes ...

Om projektet realiseres afhænger af opstillernes *forventning* til projektets indtægter og ikke projektets faktiske indtægter, da opstillerne skal byde på projektet, inden fx elpriserne realiseres. Deres bud, der afgør, om projektet kan opføres inden for støtterammen, afhænger derfor udelukkende af deres forventning til fremtiden. I dette notat undersøger vi, hvor meget højere opstillerne skal tro, at indtægterne fra salg af el bliver ift. Energistyrelsens forventning på 87 mia. kr., før Energiø Bornholm kan opføres til hhv. det fastsatte støtteloft og helt uden støtte.²

... ved at undersøge, hvornår opstillere vil byde uden støtte

Konkret undersøger vi dette ved at lave eksempelberegninger af, hvor meget højere opstillerne skal forvente, at indtægterne fra salg af el bliver ift. Energistyrelsens forventning, før de vil nøjes med at modtage de 17,6 mia. kr., som politikerne har afsat i støtte, over den fastsatte støtteperiode på 20 år. Derudover foretager vi en tilsvarende beregning, der viser, hvornår opstilleren er villig til at klare sig helt uden støtte. I begge beregninger antages det for eksemplets skyld, at indtægterne er fordelt lige over projektets levetid. Metoden er uddybet i boks 1.

Indtægter skal stige 19,4 pct. for at støtteloftet overholdes

Vores beregninger viser, at opstillerne skal forvente, at indtægterne fra salg af el bliver mindst 19,4 pct. højere end Energistyrelsen, for at opveje den manglende støtte på 13,9 mia. kr., så projektet kan holde sig under støtteloftet. En stigning på 19,4 pct. svarer til, at indtægterne i projektets levetid skal stige med 16,9 mia. kr.

... og 44,1 pct. for at projektet kan opføres uden støtte

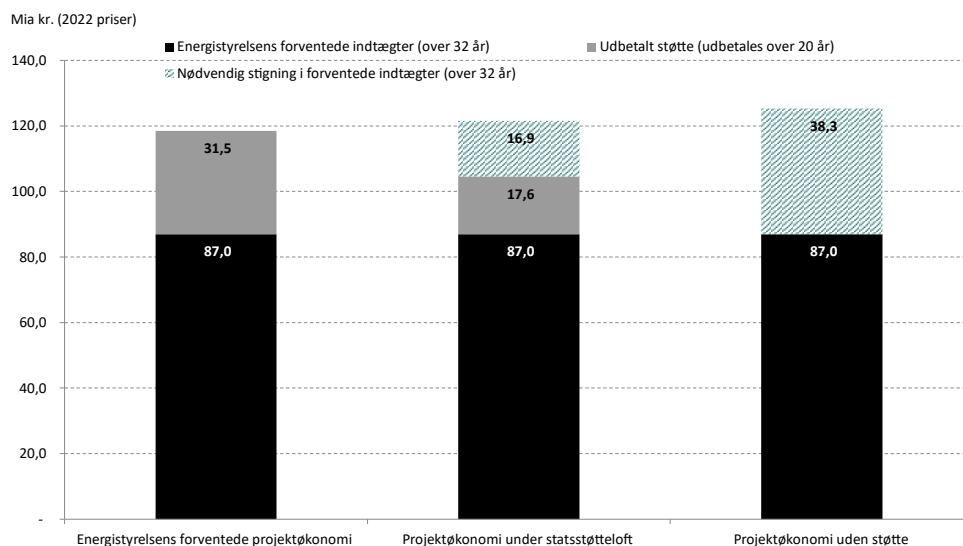
Tilsvarende vil det kræve, at opstillerne forventer, at indtægterne fra salg af el bliver mindst 44,1 pct. højere end Energistyrelsens forventning på 87 mia. kr., svarende til 38,3 mia. kr. over projektets levetid, hvis projektet skal kunne opføres helt uden støtte. De nødvendige forventede indtægtsstigninger ift. Energistyrelsens forventninger, der skal til for at projektet realiseres hhv. under støtteloftet og helt uden støtte, er illustreret i de to søjler længst

¹ [Microsoft Word - EØB-rapport 01.11.23.docx \(ens.dk\)](#) s. 51

² Vi fokuserer udelukkende på forskelle i forventningerne til fremtidige indtægter. Dermed antager vi, at der ikke er forskel i de resterende forudsætninger, som fx de forventede omkostninger.

til højre i figur 1. Søjlen længst til venstre viser Energistyrelsens forventning til, hvordan projektøkonomien kommer til at se ud. Grunden til, at de tre søjler i figuren ikke er lige høje, er, at støtten udbetales over 20 år, mens indtægterne fra salg af el falder over projektets levetid på 32 år. Nutidsværdien af de tre søjler er ens, og svarer præcis til mulige kombinationer af støtte og indtægter, der gør, at opstillerne vil byde på projektet.

Figur 1 Tre forskellige måder Energiø Bornholm kan realiseres på

Anm. De tre søjler er ikke lige høje, da støtten udbetales over 20 år mens indtægterne falder over 32 år. Alle tre søjler har samme nutidsværdi, der præcis er nok til, at opstillere vil byde.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Energistyrelsens rentabilitetsanalyse af EØB
[Microsoft Word - EØB-rapport 01.11.23.docx \(ens.dk\)](#)

Stor risiko for at støtteloftet ikke overholdes

Beregningerne viser, at der er betydelig risiko for, at projektet ikke kan holde sig inden for det fastsatte støtteloft, og dermed at der ikke kommer nogen bud. I det tilfælde vil politikerne enten skulle droppe projektet, så danskerne ender med en relativt stor regning uden at få en energiø, eller alternativt skal de droppe støtteloftet, så danskerne ender med forventeligt at betale 31,5 mia. kr. for energiøen. Det skal man holde op mod den oprindelige forudsætning om, at projektet kun skulle etableres, hvis det var rentabelt.

Anden havvind forventes at være rentabel

Ingen af ovenstående scenarier virker specielt attraktive. Det gør sig særligt gældende, når man sammenligner med udbygning med ordinær radial havvind. Nogenlunde samtidig med at rentabilitetsberegningerne for Energiø Bornholm blev lavet, lavede Energistyrelsen nemlig tilsvarende beregninger af de 6 GW havvind, der lige nu er i udbud.³ De beregninger viser, at den radiale havvind forventes at generere indtægter til staten, der paradoksalt nok skal bruges til at finansiere underskuddet på Energiø Bornholm. Energiø Bornholm virker derfor som både et enormt risikabelt og unødigt dyrt projekt.

³ Rentabilitetsberegningerne for Energiø Bornholm blev udgivet d. 18/10-2023 ([Microsoft Word - EØB-rapport 01.11.23.docx \(ens.dk\)](#)). Der er ikke udgivet nogen rentabilitetsberegninger af de 6 GW havvind, men d. 30/5-2023, blev rammerne for udbuddet af 6 GW fremlagt. I den forbindelse blev der udgivet et notat om Energiø Bornholm, hvor det fremgår at 8,7 mia. kr. af støtten til energiøen skal finansieres af indtægter fra udbud af de 6 GW.

Boks 1 Metode

For at beregne hvor meget opstillernes forventning til indtægter fra salg af el skal afvige fra Energistyrelsens, for at projektet henholdsvis kan holde sig under støtteloftet og opføres støttestøttefrit, finder vi den nødvendige stigning i indtægterne, for at opstiller er indifferent mellem støtte udbetalt over 20 år og øgede indtægter over 32 år. Konkret beregnes det ved at finde nutidsværdien af støtten og fordele det som en annuitet over projektets levetid på 32 år. Denne kontra-faktiske stigning i indtægterne sammenlignes med det oprindelige indtægtsniveau.

Til beregningerne antages det, at både indtægter og støtte fordeles ligeligt over henholdsvis støtteperioden og projektets levetid. Indtægter og støtte er opgjort i 2022-priser. Vi anvender et privatøkonomisk afkastkrav på 4 pct. på linje med, hvad Energistyrelsen bruger i rentabilitetsanalysen af projektet.⁴

De påkrævede stigninger i de forventede indtægter svarer ikke til reduktionen i støtte, fordi støtten udbetales over 20 år, mens indtægterne fra projektet falder over 32 år. Med standard diskontering er det således mere værd at få 13,9 mia. kr. over 20 år end 13,9 mia. kr. over 32 år. De forventede indtægter over 32 år skal derfor være 3 mia. kr. højere end den udbetalte støtte over 20 år, for at opstillerne vil byde.

⁴ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindmoller_hav/samlet_rapport_om_rentabilitetsberegninger_for_eoeb.pdf s. 38